

בדין נפסק עור של בתים - סי' ל"ג סעיפים א' ב'

גמ' מנחות ל"ה ע"א אמר רב הונא כל זמן שפני וכו' רב חסדא אמר נפסקו שתיים כשרות שלש פסולות וכו'

עיי' ב"ח (ר"ס ל"ג) שרב חסדא נחלק על רב הונא, ובדברי חמודות (אות לה) כתב דרב חסדא אמילתא דרב הונא מהדר.

אמר רבא הא דאמרן שתיים כשרות וכו' עיי' ברש"י ב' פירושים :

פירוש א' דקאי על הבתים, וכפ"י זה הכריע הרא"ש (סוס"י) ועיי' באור זרוע (תקס"ט) שהקשה למה איצטריך למימר נפסקו שלוש פסולות, ועיי' מה שתי' בב"ח.

פירוש ב' דקאי על הדפנות, ויל"ע לפי' זה מה הדין בב' דפנות באותו בית, ועיי' מרדכי ד"ה אמר רב הונא תפילין.

ועיי' פרמ"ג (משב"ז ג') שכ' נפק"מ בין ב' הפירושים ב' חומרות בלשון ראשון, וב' חומרות בלשון שני.

שיטת הנמוק"י עיי' נמוק"י (ד"ה תפילין כל זמן) דהכל תלוי באוירין, וזהו לא כפירוש הראשון ברש"י ולא כפירוש השני ברש"י וכמש"כ בביאור הלכה (ד"ה זה) ודלא כב"י.

דעת הרמב"ם (פ"ג הי"ח) שהסוגיא היא לענין תפירות התפילין, ועיי' בכס"מ בשם הר"י אכסנדר, ובשיעורי רבי משולם דוד הלוי ז"ל הק' שלכאורה הפסול בנפסקו התפירות הוא משום שיש הלכה של תפירה בתפילין ובנפסקו שלש אין כאן קיום של תפירה, וא"כ צ"ב מה שייך לחלק בזה בין ישנות וחדשות.

לא אמרן אלא בחדתא אבל בעתיקתא לית לן בה כך היא גירסת רש"י והרא"ש, ולשיטתו כתב הגר"א (סק"ו) שזה לא הולך על דברי רב חסדא ואם נקרעו שלש בתים אף בישנים פסולים, ואמנם גירסת הרי"ף להיפך, ופירש הנמוקי יוסף שבישנים יש לחוש שיקרעו במהרה, וכתב בדרישה (סק"א) דלפי גירסא זו בחדשים אף בשלש כשר.

אמר ליה כל היכא כי מיתלי ביה בשלחא והדר חלים עתיקתא ואידך חדתא כך היא גירסת רש"י, וגירסת הרי"ף הפוך וכן הובא גירסא זו בשטמ"ק ד'.

א"נ כל היכא דמיתלי במתנא עיי' רש"י בא"נ שכשמתפשט העור הויא חדתתא, ומשמע דאפי' דהדר חלים הויא חדתתא, וביאר בספר ישר וטוב דהכא מיירי שפושט ע"י רצועה ולא הוי בכוח ומשו"ה כשמתפשט אפילו דהדר חלים הויא חדתתא.

קרע ע"י סכין עיי' מרדכי שיש לפסול מה שרגילין כותבי תפילין שחותכים מן העור בין בית לבית, וצ"ב שבקרע ע"י סכין אין סימן לקלקול העור, ועיי' מקדש מעט (ל"ג ג') מה שביאר לפי לשון הלבוש, ועיי' קסת הסופר (לשכ"ה סכ"א סק"ה).